VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU
Zemědělské noviny
Praha
21. IV. 1977
ze dne

Průhledy do našich scén

Již v příštím týdnu se sejde sjezd českých dramatických umělců, který bude bilancovat rozvoj a vývoj naší divadelní tvorby, která zejména v poslední době má stále stoupající trend. Hledačské úsilí divadelníků se zaměřuje nejen na vznik současného dramatu, ale obrací se i k umění inscenace, k hledání nových kvalit divadelního tvaru, který by promlouval k diváku živou řečí, navazoval s ním kontakt a podílel se na proměně jeho vědomí. O to se snaží i dvě představení, která měla nedávno premiéru.

OSTRAVSKÉ HLEDÁNÍ PRAVDY

V čs. premiéře uvedlo Divadlo Petra Bezruče v Ostravě hru Ulricha Plenzdorfa **Nová utrpení mladého W.** Tato hra před několika lety vyvolala velký zájem diváků i kritiky v NDR a od té doby prošla řadou evropských scén. I v ostravském divadle je nejúspěšnější inscenací sezóny.

Mladé obecenstvo vnímá tragédii Edgara Wibeaua (Zdeněk Žák) velmi citlivě, protože Edgar je podobný většině dnešních mladých lidí — je veselý, spontánní, trochu drzý, ale také nekompromisní a tvrdý při posuzování činů a vlastností lidí i sebe samého. Mnozí z jeho okolí se na něho dívají podezíravě. A přece Edgar Wibeau je zcela obyčejný člověk. Jeho krátký život, naplněný intenzívním citovým vypětím a nemilosrdným úsilím odhalit pravdu o okolním světě i o sobě, končí tragickou smrtí. A dramatik ponechává divákovi, aby si odpověděl sám na otázky: byla Edgardova smrt způsobena skutečně jen nešťastnou náhodou? Jestliže ne, kdo zavinil a kdo mohl zabránit zmaření mladého života? Měl vůbec Edgar šanci přežít ve světě, v němž se nechtěl nechat zařadit do většiny lhostejných a poslušných?

Dramatické napětí hry vyrůstá z retrospektivně vyprávěného Edgarova příběhu. Divák ví, že hlavní hrdina zahyne, a přesto s napětím sleduje jeho vášnivou výpověď. Základní myšlenka hry nachází nejsilnější vyznění v konfliktu tří mladých lidí. Kladným pólem je zde Wibeauův optimismus a láska k životu, záporný pól představuje Dieter (Pavel Handl), člověk bez fantazie, jehož charakterizuje primitivní tupá nadutost. Mezi těmito dvěma póly se ocitá Charlotta (Renáta Doležalová), Edgarova láska a Dieterova manželka. Vše se odehrává na scéně, která jakoby rovněž vyjadřovala dvojpólovost Plenzdorfových hrdinů. Obvod jeviště tvoří vysoká jednoduchá stavba s průhlednými stěnami, která děsí svou strohostí a chladností. Naproti tomu nejdůležitější rekvizitou je dřevěná bedna, kterou s dětskou hravostí inscenátoři proměňují v rakev, lavičku v parku, postel, pracovní stůl, loďku. Silný účinek celého představení několikrát narušuje pouze častější upravování scény.

Hru nastudoval režisér Pavel Palouš, výpravu navrhla Marta Roszkopfová. Inscenace je dalším důkazem, že ostravské Divadlo Petra Bezruče nastupuje v letošní sezóně cestu za současnějším a modernějším profilem. (ís)

OBJEVNÁ INSCENACE V ÚSTÍ NAD LABEM

Činoherní studio v Ústí nad Labem hledá v intencích svého uměleckého programu neznámá díla známých autorů, aby je vhodilo do současného diváckého podvědomí — tak se na programu objevil také tvůrčí protivník Carlo Goldoniho dramatik Carlo Gozzi s pohádkovou tragikomedií **Být královnou v Samandalu.** Dramatik Carlo Gozzi je dnes zajímavou i poutavou kapitolou světových jevišť. Dlouho zůstával však na našich i zahraničních scénách ve stínu Goldoniho tvorby, protože byl pokládán za autora tradičního, konzervativního zaměření a zapomínalo se na to, že výrazným způsobem podněcoval ve svých pohádkových hrách fantazii i imaginaci, že udržoval, ale i rozvíjel tradiční italské divadlo komedie dell' arte, že kladl důraz na jazyk. Z jeho nejúspěšnějších her si připomeňme alespoň Láska ke třem pomerančům, Král jelenem, Princezna Turandot.

Pohádková tragikomedie Být královnou v Samandalu rozvíjí s typickou Gozziho fantazií příběh nelidského krále samandalského, který proměňuje lidi kolem sebe ve zvířata, aby nakonec sám byl proměněn přičiněním své krásné ženy Zubaidy ve zvíře a aby ztratil vše — ženu i království. Tento základní sujetový proud je neustále ozvláštňován dvojicí ministrů Pantalonem a Tartagliou. Jejich zásluhou dostává inscenace i v provedení velice živý kontakt s divákem — znovu se tak podává důkaz o současné divadelní přitažlivosti Gozziho her. V jiné poloze se odbývají dovádivé scény Trufaldina, kterého hraje bezprostředně J. Hrušinský, a Brighella, jemuž propůjčuje komediální všestrannost P. Zedníček. I tady se rozehrává přitažlivý motiv dvou utečenců z králova zajetí, kteří sem vnášejí svérázný lidový humor, někde jakoby vzatý ze starých grotesek a někde jakoby vypůjčený z dialogů avantgardních scének. Celá tato čtveřice už jmény napovídá, že vychází bezprostředně ze staré italské lidové komedie.

Režisér Ivan Rajmont usiluje ve svém nastudování o dynamický, tvárný a divadelně mnohostranný projev; navozuje mu to scéna J. Maliny, která počítá s diváckou fantazií, a podporuje to i choreografie K. Bednáře. V mnohém ukazuje tato inscenace na nové současné divadelní možnosti tohoto souboru. A to je v podstatě smysl laboratorní práce, která je pro soubor řídícím úkolem. (mik)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Lidová demokracie, Praha

29. VIII. 1978

ze dne .....

Setkání s ostravským divadlem

Jediné pohostinské představení ostravského Divadla P. Bezruče v Činoherním klubu s inscenací hry Ulricha Plenzdorfa Nová utrpení mladého W. znovu dosvědčilo jednak sympatickou provokativnost i přitažlivost této hry, která vzbudila v NDR tolik polemik, a jednak se tu projevila schopnost souboru být divadlem živým, sdělným, citlivě reagujícím na podněty moderního divadla.

Hra s mladým sedmnáctiletým hrdinou, jenž si hledá osobitě i provokativně svůj opěrný bod v životě, své místo ve společnosti, jenž musí překonávat četné překážky (nestane se např. malířem) a jehož cesta za seberealizací je navíc ztížena i tím, že otec opustil rodinu, je jako stvořena pro tento soubor. A z celé inscenace je zřejmé, že autorova provokativnost vůči divákovi se projevila i vůči inscenátorům i souboru. Hra obnáší prostě řadu podnětů, nechce býti nazírána konvenčně, nechce jednoznačně odpovídat na všechny nadhozené otázky. Režisér Pavel Palouš vychází ze strohé scény Marty Roszkopfové (která pracuje s mnohofunkčními doplňky — tady např. bedna supluje rakev i loďku apod.) a koncentruje pozornost na ústřední postavu Edgara a na jeho neustálou konfrontaci s okolním světem — tak jak ho reprezentují otec, matka, přítel Willi i Edgarova láska Charlotta a další.

Režisér má výbornou oporu v mladém Z. Žákovi, jenž má pro svého Edgara naprosto nehranou samozřejmost i onen tak účinný iritující tón, cit pro situace v různých časových rovinách. Herec upoutává nezdolným zápalem pochopit život kolem sebe — jeho hrdina má sílu přitahovat si diváka k sobě, vést s ním dialog a rušit ho v ustálených pojmech, konvencích, názorech. To, co požaduje i vyžaduje sám autor. Proto je pravdivý i jeho dráždivý, nekonformní tón, jeho ironie i jeho citový vztah k Charlottě. Ostatní postavy jsou vybaveny mnohem prostěji, nemají tak čitelné zázemí (některé inscenace v NDR redukují jejich postavení ve hře), ale i tady se pokouší Paloušova režie nalézt prostor pro jejich hru i pro jejich charaktery. A tak otec B. Čvančary, matka M. Vikové a především Charlotta R. Doležalové a Dieter P. Handla naplňují své party pravdivými rysy, aby tak vytvořili jakousi rezonanční desku pro Edgarovu hru o životě, o jeho snech. V této poctivé snaze lze přehlédnout rytmické nevyváženosti (proměny scén), protože celek má ve své stylizaci důslednost v celkovém hereckém projevu i vyváženost v jednotlivých scénách.

Hra o mladých si tedy našla v ostravském souboru interprety, kteří pochopili tuto moderní variaci na klasické téma, dali jí přitažlivý divadelní výraz, živost (to navodil i překlad Rudolfa Vedrala) a hlavně vzrušivost mladého pohledu.

(mik)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Praha

Svobodné slovo, Brno

17 V 1977

ze dne.....

▲ DIVADELNÍ STUDIO AMU Disk uvedlo v sobotu v premiéře hru Ulricha Plenzdorfa „Nová utrpení mladého W.". V překladu R. Vedrala ji se souborem III. ročníku DAMU nastudovala Hana Iżóťová. Scénu a kostýmy navrhla K. Novotná.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel.

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Tvorba
Praha

ze dne - 4. V. 1977

divadlo

Divadelní hra z NDR

Edgar Wibeau je na první pohled trochu výstřední mladík. Je rozpustilý, drzý a chtěl by být malířem. Když se jím nestane, přijme zaměstnání alespoň u malířů-natěračů, kde má konflikty s mistrem, zpochybňuje všechny předpisy a zákony. A přece, Edgar Wibeau je obyčejným člověkem, který jen o něco víc než jiní miluje život, vyznává svobodu člověka, touží po tvůrčím rozletu. Jeho krátký život, naplněný intenzívním citovým vypětím a nemilosrdným úsilím odhalit pravdu o okolním světě i o sobě, končí tragickou smrtí. Byla jeho smrt skutečně náhodná? Měl vůbec Edgar šanci přežít ve světě, v němž se nechtěl zařadit mezi lhostejné?

Tak napsal hlavní postavu hry NOVÁ UTRPENÍ MLADÉHO W. Ulrich Plenzdorf, a tak ji hraje i Z. Žák v Divadle Petra Bezruče v Ostravě. Svou upřímnou, vášnivou výpovědí se Edgar stává mluvčím současné mladé generace a vesměs mladé publikum mu rozumí. Wilbeau břitce a neúprosně komentuje činy a vlastnosti lidí, s nimiž se v posledních týdnech před smrtí setkával. herců se nedokáží vy- tím, že divák zná pře- araktery jejich postav a ův (Žákův) výklad většiže ilustrují. Základní myPlenzdorfovy hry tak najsilnější vyznění v kon- mladých lidí: Wilbeaua, ky Charlotty a jejího Dietera. Dieter v jednozdánlivě nenáročné sty- Handla sugestivně vyco Wilbeau přímo nenáidskou a primitivní nateřá opovrhuje vším, co . Charlotta R. Doleželoesvědčivá ve svém sponvztahu k Edgarovi, víc postrádá její podivné ví s Dieterem.

ivení se odehrává na jeož obvod tvoří vysoká avba s průhlednými stě- Nejdůležitější rekvizitou je dřevěná bedna, která se během představení stane rakví, zahradní lavičkou, postelí, loďkou, pracovním stolem. Tempo inscenace na několika místech zakolísá jen při častějších úpravách scény.

Nová utrpení mladého W. v režii P. Palouše a výpravě M. Roszkopfové jsou dobrou inscenací DPB naznačující, že soubor i přes některé dosud přetrvávající problémy v herecké i režijní práci nastupuje cestu za současnějším a modernějším profilem.

JIŘÍ ŠTEFANIDES

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

ze dne - 4. IV. 1978

Bouře potlesku pro Ostraváky

K předním stánkům divadelní múzy Thálie v našem městě patří i Divadlo Petra Bezruče s řadou mladých talentovaných herců. O této skutečnosti se mohli v minulých dnech přesvědčit i diváci v Činoherním klubu v Praze, kde DBP hostovalo se zajímavou a poutavou inscenací autora NDR U. Plenzdorfa „Nová utrpení mladého W.", kterou nastudoval režisér Pavel Palouš.

A jak umění ostravských herců zapůsobilo? O tom nejlépe hovoří recenze Večerní Prahy, z níž citujeme:

„Režisér P. Palouš s patřičnou invencí a fantazií spojenou s citem pro text a hereckou akci interpretuje autorovy myšlenky. Vede Zdeňka Žáka, představitele Edgara, k temperamentnímu a pravdivému hereckému projevu, který byl poprávu odměněn bouřlivým potleskem diváků."

(čš)